

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĀELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU

**TKO ŹELI BITI PRVI,
NEKA BUDE SVIMA
POSLUŹITELJ**

RUJAN

**Ned 22. XXV. NEDJELJA KROZ GODINU;
Toma Vilanovski; Ivan Mendez**

Pon. 23. Otac Pio; Lino; Tekla
 Uto. 24. **Gospa od Otkupljenja**; Rupert;
 Mercedes
 Sri. 25. Aurelija; Zlata; Rikarda
 Čet. 26. Kuzma i Damjan; Damir
 Pet. 27. Vinko Paulski; Gaj; Berislav
 Sub. 28. Vjenceslav; Većeslav; Veco

Naslovnica:

Slika preuzeta s:
<https://www.ncronline.org>

mihael

23/2024.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
 Godište XVIII. (2024.), broj 23 (613); dvadeset i peta nedjelja kroz godinu, 22. rujna 2024.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Zauzeti posljednje mjesto 3

SLUŽBA RIJEČI

XXI. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Tko želi biti prvi,
 neka bude svima poslužitelj. 4

HOMILIJA

Poučak djeteta 8

KATEHEZA

Etika Novog zavjeta, 10

Mali vjeronaučni leksikon 14

MEDITACIJA

Misli svetog Augustina 15

BLAGDAN

Gospa od Otkupljenja 16

NAŠI POKOJNI 18

MEDITACIJA

Raspeti 20

Zauzeti posljednje mjesto

Charles de Foucauld bio je vojnik, geograf-istraživač, a potom, nakon obraćenja, trapistički monah i svećenik. Najzad se, oslušujući Božji glas, odvažio na pustinjački način života. Živio je među Tuarezima u Alžiru, dijeleći njihovu svakodnevicu – njihove nade i tjeskobe, brige i radosti. Naviještao je služenjem više nego riječima.

Jedan „one-liner“ koji mu se posebno usjekao u pamćenje, a onda ga kao Kristovog učenika i obilježio, rečenica je iz homilije oca Henria Huvelina, njegovog duhovnog učitelja. Ona glasi ovako: „Isus je zauzeo najniže – posljednje – mjesto, i nitko mu ga nije uspio uzeti“.

Charles je korak po korak produbljivao svoje razumijevanje te rečenice i dopustio Bogu da ga vodi na njegovo zadnje mjesto. A ondje je susreo Isusa. Novi, pustinjački način života s kojim započinje, najprije ga vodi u Svetu Zemlju, a potom u Alžir. Tamo je Charles našao svoje – posljednje – mjesto.

Dijete koje zajedno s Isusom i njegovim učenicima susrećemo u evanđelju slika je čovjeka koji slijedi Božji poziv, koji dopušta Bogu da ga vodi na njegovo posljednje mjesto. Dijete predstavlja osobu koja je po pravima ispod svih, a po obavezama pozvana služiti svima koji su iznad nje.

Stubokom je dakle takva slika čovjeka oprečna onoj koju učenici žele ostvariti. Oni se, raspravljajući o tome tko je od njih najveći, trse biti utjelovljenje gramzive ambicije i sebične volje za uspinjanjem na ljestvici moći. Daleko je to od Isusovog Boga. Njemu je blisko dijete – ono je osoba koju Isus grli i s kojom se poistovjećuje. Zašto? Jer slika djeteta, ovako skicirana, predstavlja ostvarenje Božjega sinovstva.

Upravo je to bila Charlesova „ambicija“ – da tražeći posljednje mjesto postane blizak Isusu, Božjem sinu, da postane poput njega. To je tražio, a to je i našao, živeći među Tuarezima.

A tebe, kamo tebe vodi Božji glas? Koje je posljednje mjesto koje imaš zauzeti?

Prvo čitanje: Mudr 2, 12.17-20

Osudimo ga na smrt sramotnu!

Čitanje Knjige Mudrosti

Rekoše bezbožnici:
„Postavimo zasjedu pravedniku jer nam smeta
i protivi se našem ponašanju,
predbacuje nam prijestupe protiv zakona
i spočitava kako izdamosmo odgoj svoj.
Pogledajmo jesu li istinite riječi njegove,
istražimo kakav će biti njegov svršetak.
Jer ako je pravednik Božji sin,
On će se za nj zauzeti
i izbavit će ga iz ruku neprijateljskih.
Zato ga iskušajmo porugom i mukom
da upoznamo blagost njegovu
i da prosudimo strpljivost njegovu.
Osudimo ga na smrt sramotnu,
jer će mu, kako veli, doći izbavljenje.“

Riječ Gospodnja

Prvo nam čitanje dolazi iz tekstova Knjige Mudrosti koji izražavaju poticaje protiv planiranja životne egzistencije temeljene na zlu. Naš odlomak iznosi stavove bezbožnika uslijed kojih kreću progoniti pravednika. Bog upravo zato štone želi smrt i ne raduje se smrti nijednog bića, kaznit će opake. Kasnije će biti opisan njihov usud: na dan suda njima će neprijatelj biti sâm Bog, oduzet će im temelj postojanja. O njemu do sada nisu vodili računa a tada će postati bjelodano da pravedni Bog postojanje daje samo pravednima – onima koji su vjerni pravednom Bogu. Stručnjaci smatraju da se termin bezbožnici u Knjizi Mudrosti ne odnosi na pogane nego na dio izraelske zajednice koja proživljava duboku unutarnju podjelu. To su oni koji su se odrekli otačke tradicije, napustili vjeru pradjedova koji su toliko puta iskusili prisustvo živoga Boga i Njegovu pomoć. Pogodujući svojim željama i usklađujući se sa modernim vremenom prihvatili su epikureizam – tada modernu struju helenističke filozofije – prema kojem ljudski život postoji samo u zemaljskoj fazi a smrt je kraj svemu, ukida svaki sud a stoga i potrebu za življenjem pravednosti. Dakako, bezbožnici idu i dalje od samog epikureističkog učenja pa progone pravednika. Ukoliko je slabiji, postaje žrtva progona i poruge. U konačnici, oni stavljaju u pitanje smisao religioznosti, a sveti pisac im odgovara da će se Božja pravda ispuniti ako ne na ovom, onda na onom svijetu: pravednici će uživati besmrtnost.

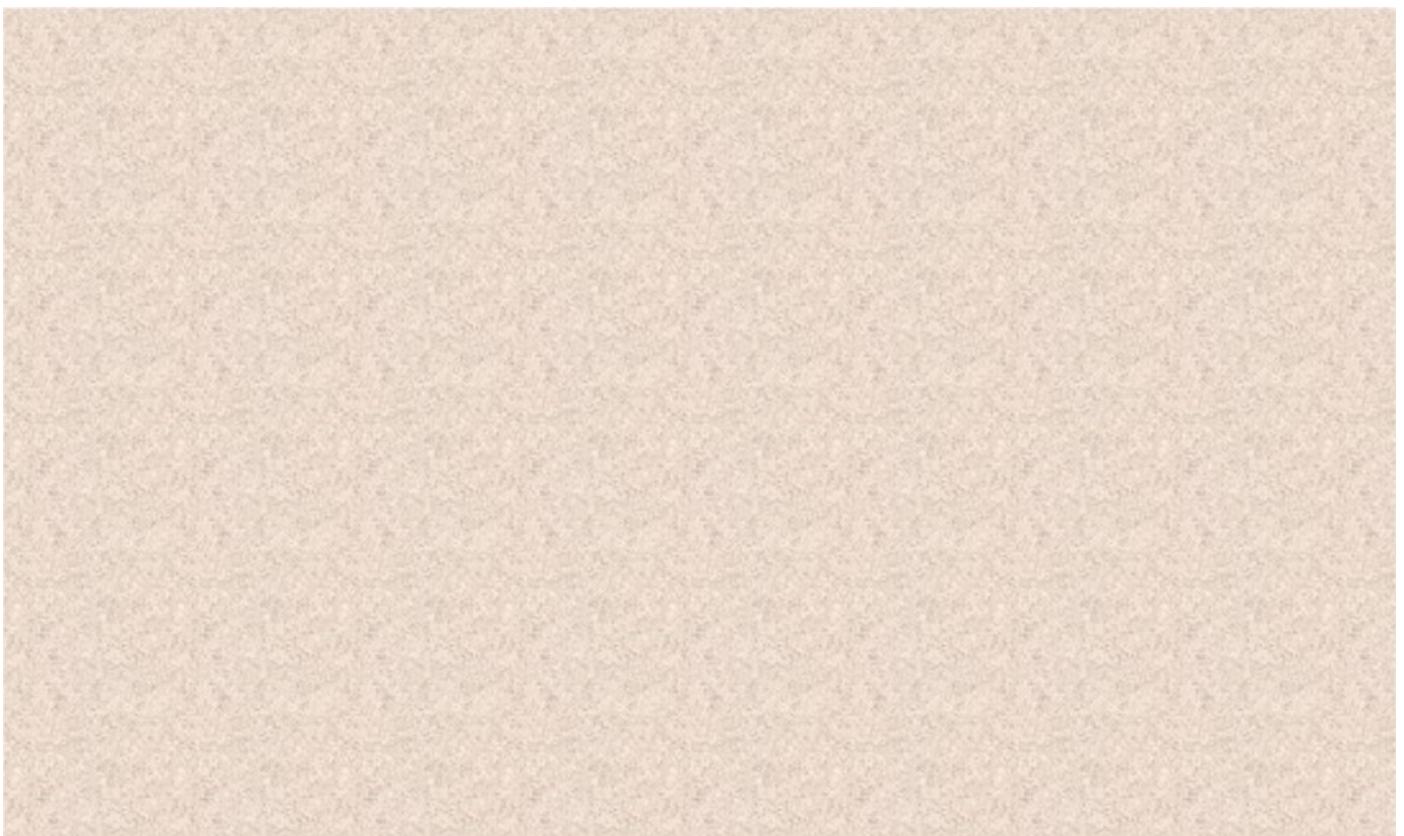
Otpjevni psalam: Ps 54, 3-6.8

Hodit ću pred licem Gospodnjim u zemlji živih.

Spasi me, Bože, svojim imenom
i jakošću svojom izbori mi pravdu!
Poslušaj, Bože, moju molitvu
i usliši riječi usta mojih!

Oholice ustadoše na me
i moj život traže silnici:
na Boga se ne osvrću.

Evo, Bog mi pomaže,
Gospodin krijepi život moj.
Od srca rado ću ti žrtvovati,
slavit ću ti ime, Gospodine,
jer je dobrotivo .

Drugo čitanje: Jak 3, 16 – 4,3

Plod se pravednosti u miru sije onima koji tvore mir.

Čitanje Poslanice svetoga Jakova apostola

Predragi:

Gdje je zavist i svadljivost, ondje je nered i svako zlo djelo. A mudrost odozgor ponajprije čista je, zatim mirotvorna, milostiva, poučljiva, puna milosrđa i dobrih plodova, postojana, nehinjena.

Plod se pak pravednosti u miru sije onima koji tvore mir.

Odakle ratovi, odakle borbe među vama?

Zar ne odavde: od pohota što vojuju u udovima vašim? Žudite, a nemate; ubijate i hlepite, a ne možete postići; borite se i ratujete. Nemate jer ne ištete. Ištete, a ne primete jer slabo ištete: da u pohotama svojim potratite .“

Riječ Gospodnja

Drugo čitanje, preuzeto iz Jakovljeve Poslanice, izlaže principe (ne)reda u zajednici. Polazeći realistično od – za svaku crkvenu zajednicu – tužne činjenice odvijanjaratova i borbi među njima, autor kao glavne uzroke nereda naglašava zavist i svadljivost. Zavist je u svojoj osnovi nekontrolirana težnja za napretkom u materijalnom i društvenom pogledu – čovjek se nekritički odnosi prema inače legitimnoj želji za napretkom, gledajući u napredak drugoga dopušta si čeznuti za onim nad čime nema pravo i iz takve čežnje oblikovati svoje misli i stavove. Naravno, time je potkopano realno gledanje na stvari i prihvaćanje sebe i svijeta kakav on doista jest. To je kaos u srcu koji prijeti prijeći u konkretne odnose. Svadljivost je vanjsko očitovanje nutarnjeg nereda pri čemu pojedinac dopušta da vođen njime ulazi u sukobe s drugima. Stoga nije čudo da autor govori o ratovima među kršćanima. Ipak, Poslanica dezorijentiranim vjernicima progovara o mudrosti odozgor: postoji način gledanja na sebe i svijet koji je božanski nadahnut. Oni koji ga usvoje i slijede među sobom grade svijet temeljen na pravednosti i miru. Kao što je Duh Božji u početku od kaosa načinio kozmos, isto tako to čini u duši svakog čovjeka koji mu se otvori i preko njega gradi mir u nemirnom svijetu.

Komentar 1. i 2. čitanj Ivica Čatić, <https://www.vjeraidjela.com/>

Evandjelje: Mk 9, 30-37

Tko želi biti prvi, neka bude svima poslužitelj.

Čitanje svetog Evandjelja po Marku

U ono vrijeme:

Otišavši s gore, Isus i njegovi učenici prolažahu kroz Galileju. On ne htjede da to itko sazna. Jer poučavaše svoje učenike. Govoraše im:

„Sin Čovječji predaje se u ruke ljudima. Ubit će ga, ali će on, ubijen, nakon tri dana ustati.“

No oni ne razumješe te besjede, a bojahu ga se pitati. I dođoše u Kafarnaum. I već u kući upita ih:

„Što ste putem raspravljali?“

A oni umukoše jer putem među sobom razgovarahu o tome tko je najveći. On sjede i dozove dvanaestoricu te im reče:

„Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj!“

I uzme dijete, postavi ga posred njih, zagrli ga i reče im:

„Tko god jedno ovakvo dijete primi u moje ime, mene prima. A tko mene prima, ne prima mene, nego onoga koji mene posla.“

Riječ Gospodnja

Evandeoski odlomak sadrži drugi Isusov navještaj muke i uskrsnuća. Evanđelist ponovno smješta čitatelje u ozračje mesijanske tajne. Premda Isus sa svojim učenicima prolazi kroz Galileju, dakle ne više tuđi kraj, kao što je bio slučaj kod prethodnoga navještaja, ipak nije htio da to itko dozna, i to stoga što je nasamo poučavao učenike. Ponovno Isus na sebe primjenjuje naslov „Sin Čovječji“ ne bi li naznačio svoju dragovoljno prihvaćenu slabost. I dok je u prvom navještaju muke i uskrsnuća bila naglašena uloga starješina, glavara svećeničkih i pismoznanaca, sada se on predaje u ruke ljudima. Riječi „ubit će ga, ali će on, ubijen, nakon tri dana ustati“ sadrže već jezgru vazmene vjere Crkve. Riječ je, zapravo, o formuli vjerovanja. Za učenike je rečeno da nisu razumjeli tu pouku i da su se bojali pitati. Iako su nakon Petrova priznanja počeli ulaziti u otkrivanje mesijanske tajne, ipak je ne će moći do kraja shvatiti sve do Isusova uskrsnuća. Događaj koji slijedi upravo je posljedica toga neshvaćanja. Isus i učenici vratili su se u Kafarnaum. Ondje, u kući, na mjestu gdje su bili sasvim sami s Isusom, on ih pita o njihovim razmišljanjima. Učenici su se pitali tko je među njima najveći. Slijedi Isusova pouka da valja biti posljednji i najmanji, poput djeteta. Isusova smrt i uskrsnuće pouka su kršćanima da valja prihvaćati križ i životne nevolje, te ne tražiti počasti i dobit, nego se s pouzdanjem, poput djeteta, predati Ocu.

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr/>

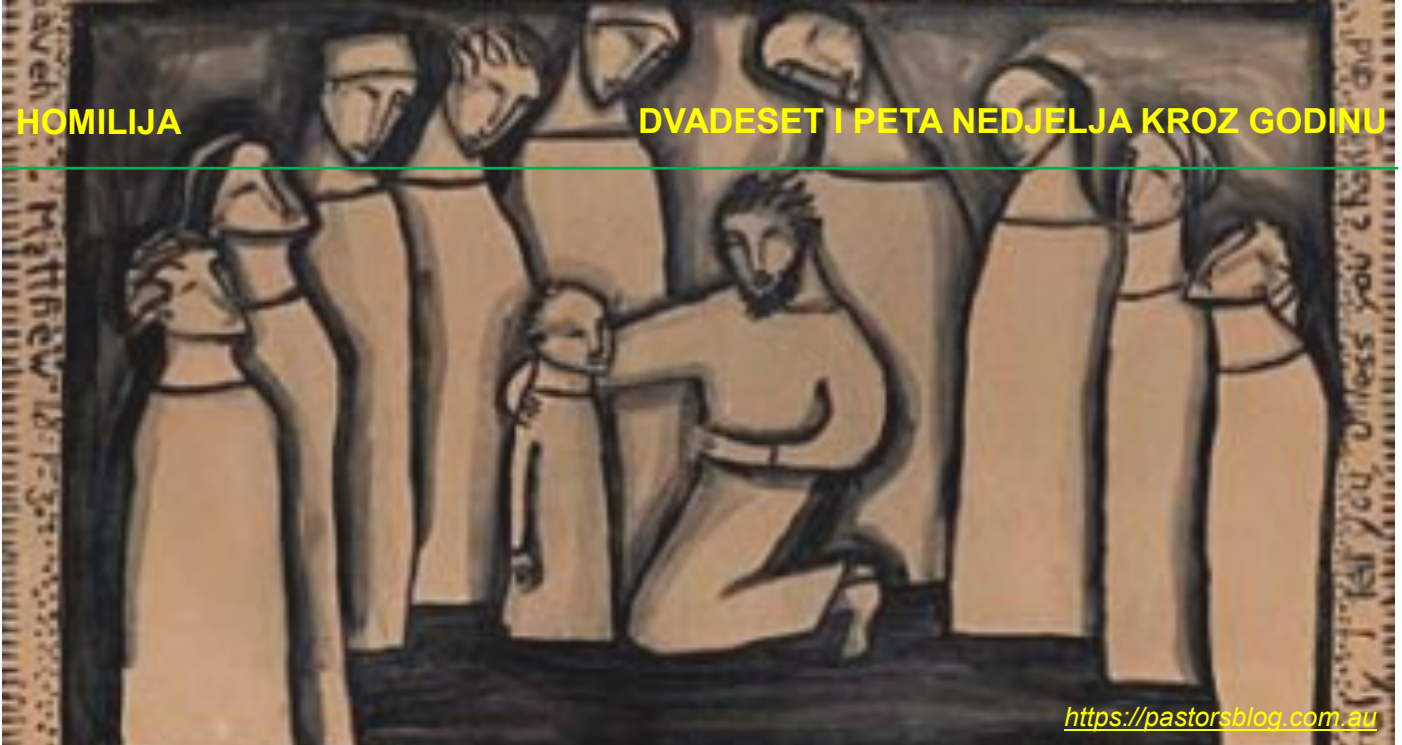
Poučak djeteta

U današnjem Evanđelju čitamo kako je Gospodin Isus dao jednu veliku životu lekciju svojim učenicima, čije su ambicije bile tako nezasićene, a međusobno poštivanje na minimalnoj razini, ako ga je uopće bilo. Dok je on njih poučavao o otajstvima svoga života i ljudskog spasenja, oni su se bavili prilično prizemljenim stvarima, to jest raspravljali su tko je od njih najveći. Uzimajući dijete u zagrljaj, svjestan jednostavnosti i nevinosti djetinjeg života, Gospodin ih poučava najprije da ne smiju hlepiti k tome da budu prvi nego posljednji, to jest sluga i poslužitelji svoje braće. Samo ako dijeleći s nekim životnu stvarnost kao što su apostoli bili dio jedne zajednice okupljene oko njega, skrbimo za onoga koji je pored nas, onda ga doista doživljavamo s ljubavlju i poštovanjem. Apostoli su kao prijatelji i drugovi dijelili isti poziv i imali isto poslanje, te je bilo normalno da im sve bude zajedničko. A njihova pohlepa i ambicioznost je bila toliko velika da su jedan drugoga htjeli nadvisiti vlastitim ostvarenjem. Nisu razumijevali ono što im je on navijestao, ali su uredno razumjeli kako poznanstvo s njim pretvoriti u vlastiti interes.

Zato im Isus, pozivajući ih da znaju primiti dijete u njegovo ime, daje pouku koju bismo mogli nazvati lekcijom djeteta, to jest

lekcijom poniznosti koju nisu imali ni na kraj pameti: Tko god jedno ovakvo dijete primi u moje ime, mene prima. A tko mene prima, ne prima mene, nego onoga koji mene posla. Ova lekcija ima nekoliko značajnih točki koje valja uočiti, istaknuti i propitati. Isus, dakle, očekuje od njih da, umjesto da teže k častima i moći, radije se usredotoče kako živjeti u jednostavnosti pred Bogom, te kako služiti onima koji su potrebni pažnje i ljubavi. No, prije svega, primiti dijete znači biti sposoban prepoznavati jednostavnost i malenost, te uzeti za program svoga života skrbiti o malenima, radije nego skrbiti oko vlastite veličine.

Osim toga kad Isus od njih očekuje da prime dijete u njegovo ime, te po tome primiti njega samoga, kao i Oca koji ga je poslao, onda to znači da očekuje od njih da se obogate darom koji im dijete može pružiti. A dar i bogatstvo djeteta sastoji se u jednostavnosti i nevinosti koju dijete posjeduje, još uvijek nedotaknuto i nezaraženo ambicijama odraslih. Znači prvenstveno pozvani su učiti od djeteta promatrajući odlike njegova života. No s druge pak strane, odrasli nisu samo pozvani učiti od djeteta, nego su pozvani i odgajati djecu, te stoga onaj izraz 'primiti dijete' pretpostavlja i takvu zadaću koju Isus daje svojim. Ako su ispravno naučili koje su najveće vrijednosti djeteta, onda se u njima treba probuditi svijest odgovornosti za to što

<https://pastorsblog.com.au>

je najdragocjenije i najsvetije u djetetu. Odgovornost za takvo što pretpostavlja i napor da skrbe oko djece na način da djeca ne izgube dar i vrijednost koja im dolazi od Boga, nego da im svojim ponašanjem zaštite i sačuvaju upravo taj dar. Isusovi učenici, to jest svaki odrasli vjernik, treba paziti da svojim ponašanjem ne iskvari dijete, to jest da ne uguši dar sličnosti s Bogom. Truditi mu se da nezdravim ambicijama ne usmjeri životni put krivim tijekom, nego naprotiv putem spasenja.

Doista, mnogo odraslih ne zna ili ne sluša to što je Gospodin rekao. Ne znaju usvajati od djece ono izvorno životno, ali isto tako ne znaju odgajati djecu čuvajući u njima upravo to iskonsko i božansko, da se ne onečisti natruhama zemaljskih stremljenja i interesa. Najčešće ne učimo od djece onu lekciju čistoće i nevinosti, u protivnom bismo je i sami držali. Najčešće nam ne dopire do svijesti kolika se odgovornost potom traži kako bismo skrbili da se u njima očuva to nepatvoreno kao najdragocjeniji dar i najveća vrijednost života. To jednostavno znači da ne primamo djecu u Gospodinovo ime, čime činimo nesagledivu štetu i sebi i djeci koja su nam povjerena da ih odgojimo za Božje vrijednosti. Jer ako im predajemo nešto što nije u duhu očuvanja one iskonske neiskvarenosti koja je u njima, kroz koju nam se očituje sam Bog, onda neodgovorno gušimo u njima ono što je najživotnije. Ako dopuštamo da se u njima širi prisutnost grešnoga, koja stoji u svakom

čovjeku u klici istočnoga grijeha, ni tada ih onda nismo znali primiti u Gospodinovo ime. Jer da ih primamo u Gospodinovo ime, onda bismo se trudili u prvom redu odstraniti iz njihovih duša klicu grijeha, kako bi rasli u potpunoj čistoći, te bismo im onda osigurali i ozračje društvenoga života da se mogu razvijati u cjelovitom zdravlju duše i tijela. Da ih primamo u Gospodinovo ime, onda odgovorni u našem društvu ne bi dizali paniku kako se nezdravo hrane, a u isto vrijeme smišljali pakleni plan kako ih duhovno zatrovati.

Zato uzmimo ozbiljno u obzir lekciju djeteta koju je Gospodin izrekao svojim apostolima i drugim učenicima. Čitajmo u dječjoj nevinost znak prisutnosti Božje i trudimo se biti svjesni koliko je svako dijete izloženo, upravo poradi svoje nevinosti i nezaštićenosti, grijehu koji razara čisto tkivno života. Primajmo djecu u Gospodinovo ime, to jest ne dajimo im samo ono što je ljudsko, nego se trudimo u njima otkriti ono što je Božje, te ga štitimo svim silama, jer to je najvrjednije i najdragocjenije u životu. Primajmo ih u Gospodinovo ime, to jest ne dopustimo da budu izloženi grijehu i napasti, a priskrbimo im raste u Božjoj izvornosti. Tako ćemo shvatiti koliko nas Bog po djeci odgaja, kako bismo i mi znali njih odgajati u svemu što je istinski ljudsko i Božje, te ih usmjeriti, ne samo stazama ljudskih ostvarenja, nego i putem života vječnoga.

Stjepan Harjač

Etika Novog zavjeta

U ovom nastavku nastavljamo razmatranje etike Novog zavjeta. U ovom nastavku razmatramo etiku Novog zavjeta u svjetlu Isusove poruke o Kraljevstvu Božjem. Ta poruka prima se isključivo sa stavom obraćenja i vjere. Ta dva stava su jedini prikladan odgovor na cjelokupno Isusovo djelovanje. Poziv na obraćenje je poziv na povratak Bogu. Čovjek je pozvan na novo i radikalno usmjerenje prema Bogu. Stav vjere znači da čovjek Isusovu poruku u potpunosti prihvaća kao svoju vlastitu i prihvaća je kao temelj vlastitoga života.

U Starom zavjetu Božja volja se spoznaje prvenstveno kroz Zakon, njegove zapovijedi i odredbe. Slično je i u Novom zavjetu gdje je Božja volja izražena kroz upute. To se vidi na primjeru Isusova razgovora s „bogatim mladićem“ (Mt 19, 16 sl.), koji pita Isusa što mu je činiti da dobije vječni život. Isus mu odgovara da starozavjetne zapovijedi navješćuju Božju volju.

Najjasnija formulacija Isusove etike je u dvostrukoj zapovijedi ljubavi (Mt 22,34-40; Mk 12,28-34). Isus odgovara na pitanje koja je zapovijed najveća u Zakonu spajajući zapovijed iz Ponovljenog zakona 6,5 i zapovijed iz Levitskog zakonika 19,18. Ove dvije zapovijedi zajedno uključuju ljubav

prema Bogu i bližnjemu. Objašnjenje zapovijedi ljubavi vidimo u prisposobi o milosrdnom Samarijancu (Lk 10,29-37), iz koje je vidljivo da su ljubav prema Bogu i bližnjemu neodvojive jedna od druge. Ljubav prema Bogu na poseban način se ostvaruje ljubavlju prema bližnjemu. Prisposoba jasno ukazuje da nema uvjeta ni ograničenja za zapovijed ljubavi prema bližnjemu. Isus vrlo jasno kaže da nisu vrijedne dobre namjere, nego konkretna djela milosrđa.

U Govoru na gori u Matejevju evanđelju nalazimo da Isus nanovo tumači starozavjetne propise. On to čini u osobitom obliku što je vidljivo u šest izreka, u kojima se poziva na tradiciju: „čuli ste da je rečeno starima...“ čemu suprotstavlja vlastiti autoritet: „a ja vam kažem...“. Na taj način Isus iznosi pred slušatelje stvarnu namjeru Božje Riječi koja nastoji izbrisati svaki oblik „izvrdavanja“ pozivom na Zakon. U Matejevju evanđelju (5,48) ukratko izlaže cilj čovjekove preobrazbe zapovijeđu: „Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski“.

U Evanđelju po Marku evanđeoske zapovijedi na poseban način su povezane su s temom nasljedovanja. Isus oko sebe okuplja krug učenika. On ih osobno izabire. Pozivom „Hajdete za mnom!“, Isus jasno

daje do znanja da je on taj koji određuje put i daje smjer. Glavni sadržaj poziva je život s Isusom, život usmjeren prema njemu. Poziv na učeništvo je poziv na sudjelovanje u Isusovoj egzistenciji, to je poziv na život u poslušnosti Božjoj volji koja ne poznaje granice. Taj stav odgovara zahtjevu: „*Tko hoće za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi!*“ (Mk 8,34).

Isusov poziv zahtijeva prvo mjesto u životu. „*Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje.*“ (Lk 9,62). Zanimanje izaziva podjele i u najužim međuljudskim odnosima, jer dovodi u pitanje uobičajene načine i obveze svakodnevnog života. Isus jasno izaziva one koji ga žele slijediti: „*Pusti neka mrtvi pokapaju svoje mrtve, a ti idi i navješćuj kraljevstvo Božje.*“ (Lk 9,60). Odluka sadrži prekretnicu i novi smjer u životu. Odzivajući se pozivu, kršćanin prelazi iz jednog reda u drugi. Svrha poziva nije samoispunjenje, nego služenje drugima, osobito siromašnima i zanemarenima.

Onaj tko poziva priprema pozvane za novu misiju. Isus govori svojim učenicima: „*Učinit ću vas ribarima ljudi*“ (Mk 1,17). Dakle, on je taj koji oblikuje učenike. Ova

formacija ih priprema da mogu pozvati druge na isto putovanje na koje su sami krenuli s Isusom. Oni će moći ispuniti svoju misiju samo ako se drže onoga tko ih je pozvao.

Evandjelje po Ivanu naglašava ulogu učenika kao Isusova svjedoka. Isus je predstavljen kao izvor života. Vjera učenika je spoznaja da su iz tame prešli u svjetlo. Učeništvo ne znači prijanjati uz neki ideal, nego hodati u svjetlu i živjeti pod vodstvom Duha. Držati se Isusovih zapovijedi znači ostati u njegovoj ljubavi (Iv 15,10). Kao što je Krist ljubio svoje učenike, tako i oni trebaju ljubiti jedni druge (Iv 15,17). Za evandelistu Ivana znak učeništva je međusobna ljubav (Iv 13,35).

Pogledamo li etiku apostola svetoga Pavla, možemo ustvrditi da je utemeljena u Božjem djelovanju. Bog daje sadržaj kršćanskom životu kroz čin otkupljenja. Pavao nam govori o Bogu u Drugoj poslanici Korinćanima: „*Njega koji ne okusi grijeha Bog za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu.*“ (5,21) Isusova smrt i uskrsnuće neodvojivi su i zajedno otkrivaju Božje spasenjsko djelovanje. Božji sin pravednošću pobjeđuje silu grijeha za spasenje svijeta.

Božji dar vjere preduvjet je za čovjekov odgovor na njegovo milosrđe. Taj dar omogućuje vjerniku prikladan odgovor na Božje spasenjsko djelovanje. Vjernički odgovor nikako nije neovisan čin ljudskoga htijenja i moći.

Nadalje uočavamo da etika apostola Pavla ima sakramentalnu osnovu. Za Pavla, krštenje je ishodište jer nas sjedinjuje s Kristom u njegovoj smrti. Krštenje znači pritjelovljenje ili uranjanje kršćanina u novo stvorenje čija je prvina Krist. Cijelo šesto poglavlje Poslanice Rimljanima Pavao posvećuje odgovoru na temeljno nerazumijevanje kršćanskog života u odnosu na nezasluženi dar opravdanja. *Zašto ne nastaviti grijешiti da bi se milost umnožila?* Pavlov hrabar odgovor proizlazi iz njegovog osnovnog razumijevanja onoga što spasenje podrazumijeva. Kršćanin je kršten u Kristovu smrt. On je, dakle, sjedinjen s uskrsnim Gospodinom, kao da je i sam uskrsnuo od mrtvih i osposobljen za sudjelovanje u novosti života. *„Doista, koji ste god u Krista kršteni, Kristom se zaodjenuste“* (Gal 3,27). Kraljevstvo grijeha je slomljeno. Kršćanin pripada uskrsnom Kristu i stoga je pozvan hoditi u toj novosti života (Rim 6,4). *„Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li dakle ili umiremo - Gospodinovi smo „* (Rim 14,8).

Govoriti o kršćanskom životu „u Kristu“ znači govoriti o Duhu koji uprisutnjuje uskrslog Krista. *„Gospodin je Duh, a gdje je*

Duh Gospodnji, ondje je sloboda.“ (2 Kor 3,17). Cijeli kršćanski život Pavao opisuje kao postojanje koje je potpuno prožeto Duhom. Pavao predbacuje Galaćanima da su skrenuli od Duha i misle da mogu živjeti pod Zakonom, odnosno „po tijelu“ (Gal 3,3). Nasuprot tome, Duh je nova životna snaga. Duh je taj koji donosi plodove prikladne za kraljevstvo nebesko: ljubav, pravdu i mir (Gal 5,22). Nadalje, Duh je taj koji svjedoči da smo „sinovi Božji“ i „subaštinici Kristovi“. Duh je taj koji nastavlja zagovarati svete u njihovoj slabosti (Rim 8,27). Budući da je kršćanski život neprestani „hod u Duhu“, način života prema novom Božjem stvaranju ne mjeri se pojedinačnim djelima milosrđa, već se očituje potpuno drugačijim načinom razmišljanja prema novoj stvarnosti. *„Staro uminu, novo, gle, nastala!“* (2. Kor 5,17).

Tipično je za Prvu Petrovu poslanicu je uvjeravanje u nužnost ustrajnosti. Razlog je teški progon koji Crkva trpi. Autor potiče kršćane da ustraju i izdrže progonstvo te da njeguju nadu u Božja obećanja. Za to nudi ohrabrenje: *„...jer i Krist je trpio za vas i ostavio vam primjer da idete stopama njegovim.“* (1 Pt 2,21).

Za Prvu Petrovu poslanicu karakteristično je da se u njoj dugim citatima poziva na Stari zavjet kako bi se stvorio model kršćanskog ponašanja: *„A vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni...“* (1 Pt 2,9 = Izl 19,5n). Kršćani se ne smiju okrenuti zlu, nego

„Doista, tko želi ljubiti život i naužit se dana sretnih, nek suspregne jezik oda zla i usne od riječi prijevernih; zla nek se kloni, a čini dobro, mir neka traži i za njim ide: jer oči Gospodnje gledaju pravedne, uši mu slušaju vapaje njihove, a lice se Gospodnje okreće protiv zločinaca.“ (1 Pt 3,10-12. = Ps 34,12 sl.). Trebaju biti sveti u svom ponašanju, jer je pisano: *„Budite sveti, jer ja sam svet“* (1 Pt 1,15n = Lev 11,44n).

Jakovljeva poslanica nadahnuta je židovskim mudrim spisima. Sadrži niz izjava i opomena na temelju kojih treba oblikovati ljudsko djelovanje. Pokazuje veliku brigu za siromašne i sadrži oštar napad na umišljenost bogatih ljudi (Jak 2,1 i dalje). Mudar čovjek treba čuvati vlastiti jezik (Jak 3,1 i dalje), moliti za bolesne i posjećivati ih (Jak 5,14) i *„čuvati se neokaljanim od ovoga svijeta“* (Jak 1,27). Oni koji žive u međusobnom razumijevanju izbjegavaju ljubomoru i neslogu. Mudrost koja dolazi odozgor je *„čista je, zatim mirotvorna, milostiva, poučljiva, puna milosrđa i dobrih plodova, postojana, nehinjena“* (Jak 3,17).

U pastoralnim poslanicama cilj je potaknuti na kršćanski život poslušnosti. Timoteja se potiče da bude *„uzor vjericima u riječi, u vladanju, u ljubavi, u vjeri, u čistoći“* (1 Tim 4,12). Osim toga, poslanica poziva na izbjegavanje iskušenja vezanih uz bogatstvo. Kršćanima se, pak, preporučuje bogatstvo dobrim djelima, za stjecanje pravog života (usp. 1 Tim 6, 17 sl.). Muževe se potiče da se ostave svađa;

a žene da se odijevaju skromno. Ove poslanice također pokušavaju dati praktične i konkretne savjete za borbu protiv poroka i za ponašanje u kući Božjoj (1 Tim 3,15). Kršćani stvaraju zajednicu koja u blaženoj nadi čeka objavu Gospodina našega Isusa Krista (1 Tim 6,14).

Na kraju skrećemo pogled na Poslanicu Hebrejima. Poziv na primjereno kršćansko ponašanje ima svoju podlogu u pogledu na Krista koji se prikazuje u ulozi velikog svećenika. *„...premda je Sin, iz onoga što prepati, naviknu slušati“* (Hebr 5,8). Autor poslanice iz ove izjave izvodi savjete za kršćanin život: *„Čuvajmo nepokolebljivu vjeru nade jer je vjeran Onaj koji daje obećanje“* (Heb 10,23). Poslanica Hebrejima ukazuje na sličnost između Crkve i Izraela kao putujućeg Božjeg naroda. Vjerom je Izrael uspio nadvladati sva progonstva (Hebrejima 11,32 i dalje). U svjetlu ovog „oblaka svjedoka“, tj. prethodnika u vjeri, ponovno odzvanja poziv da ustrajemo s pogledom uprtim u Isusa koji *„odložimo svaki teret i grijeh koji nas sapinje te postojano trčimo u borbu koja je pred nama!“* (Hebr 12,1 sl.).

Mali vjeronaučni leksikon

Pavlini

Pavlini, latinski *Ordo fratrum s. Pauli Eremitae: Red braće sv. Pavla Pustinjaka* (OSPPE)

Red nosi ime po sv. Pavlu Tebanskom (III./IV. st.) kojega tradicija smatra prvim pustinjakom i začetnikom kršćanskog anahoretizma. U vrijeme progona cara Decija odlazi u pustinju, gdje do kraja života živi isposnički, u samoći i kontemplaciji.

Nastanak Reda

Početak XIII. st. na području današnje Mađarske i Hrvatske živjele su povećane skupine pustinjaka, bez zajedničkog života i pravila. Nakon vizije mnogo malih baklji koje se spajaju u veliki plamen, bl. Euzebije Ostrogonski, kanonik svetoga života, odlučio je uz dozvolu svoga biskupa, spojiti te pojedince i skupine u organiziranu monašku zajednicu. Zajedno sa svojim prvim sljedbenicima Benediktom i Andrijom gradi samostane sv. Križa na gori Piliš i sv. Jakova na gori Patach, te novoosnovanoj redovničkoj Obitelji daje ime Pustinjaci Sv. Križa. S vremenom, kako je Red rastao i dobio potvrdu, monasi za svoga glavnog zaštitnika izabiru sv. Pavla Tebanskog. Bl. Euzebije umire 1270., ostavljajući za sobom mnoge samostane u kojima se gajila molitva, šutnja, pokora i odricanje. Već od samih početaka pavlini iskazuju posebno štovanje Majci Božjoj, a prvo svetište Njoj posvećeno sagradili su u Remetama kraj Zagreba. Red ima vrlo burnu i zanimljivu povijest, a posebno je aktivan i raširen u Hrvatskoj.

Pavlini u Hrvatskoj

1244. pavlini dolaze u Hrvatsku Dubicu, a do carskog ukinuća 1786. izgrađuju pedesetak samostana i redovničkih kuća, podijeljenih u dvije hrvatske Provincije. Nakon razdoblja surovog monaštva, dobitkom latifundija i papinskih povlastica, pavlini započinju s radom u gimnazijama i učilištima, osnivajući između ostalog i prvo hrvatsko učilište 1503. u Lepoglavi. Od 1700. u Lepoglavi je i Generalna Uprava Reda. Pavlini šire hrvatsku političku i nacionalnu svijest i misao te kao takvi postaju trn u oku austrijskim vladarima. 1786. g. car Josip II. ukida Red, te pljačka njegove samostane. Tim činom na 200 godina zaustavlja djelovanje hrvatskih pavlina, koji su našem narodu dali tolike istaknute biskupe, umjetnike, pisce... Najpoznatiji samostani bili su u Lepoglavi, Remetama kraj Zagreba, Crikvenici, Senju, Križevcima, Kamenskom kraj Karlovca, Sveticama kod Ozlja te Sv. Petru u Šumi u Istri.

Generalna Uprava pavlina nalazi se u poljskom nacionalnom svetištu Crne Gospe u Čenstohovi, odakle je i krenula obnova hrvatskih pavlina 1972. na inicijativu pokojnog kardinala Franje Kuharića. Danas pavlini djeluju u tri hrvatska samostana te tvore Hrvatsku Quasi-provinciju.

<https://www.redovnistvo.hr>

Misli svetog Augustina

Kako nalazimo Boga?

Gdje sam te dakle našao da sam te upoznao? Nisi još bio u mom pamćenju prije nego sam te upoznao. Gdje sam te dakle našao da sam te upoznao, ako ne u tebi iznad sebe? I nigdje nema prostora između nas: odstupali mi od tebe ili pristupali k tebi, nigdje prostora među nama. Istino, ti si svagdje blizu svima koji te za savjet pitaju i istovremeno odgovaraš svima na najrazličitija pitanja. Ti jasno odgovaraš, ali svi ne čuju jasno. Svi pitaju što hoće, ali ne čuju uvijek što hoće. Onaj je najbolji tvoj službenik koji ne gleda toliko na to da od tebe čuje ono što bi sam želio, nego više na to da želi ono što je od tebe čuo.

Kako nas zanosi Božja ljepota?

Kasno sam te uzljubio, ljepoto tako stara i tako nova, kasno sam te uzljubio! A eto, ti si bio u meni, a ja izvan sebe. Ondje sam te tražio nasrćući na ta lijepa bića koja si stvorio, ja rugoba. Ti si bio sa mnom, a ja nisam bio s tobom. Mene su daleko od tebe držale one stvari koje ne bi postojale kad ne bi bile u tebi. Zvao si me i vikao, probio si moju gluhoću, zabljesnuo si, sijevnuo si i rastjerao moju sljepoću, prosuo si miomiris, a ja sam ga upio da uzdišem za tobom, okusio sam ga pa gladujem i žeđam, dotakao si me, i zato gorim za tvojim mirom.

Teško je spoznati istinu?

Mnogo se muči moje srce, Gospodine, u ovoj bijedi moga života, potaknuto riječima tvoga Svetoga pisma, i zato je siromaštvo ljudskoga uma ponajviše bogato riječima, jer više riječi zahtijeva traženje nego nalaženje istine, duža je molba nego postignuće i ruka se više izmori kucajući nego uzimajući. Mi imamo tvoje obećanje. Tko će nam ga otetiti? Ako je Bog za nas? Tko je protiv nas? (Rim 8, 31). Molite, i primit ćete; tražite i naći ćete; kucajte i otvorit će vam se. Jer svaki koji moli dobiva, i koji traži, nalazi, i koji kuca otvara mu se (Mt 7, 7). Tu su tvoja obećanja, i tko se može bojati da će biti prevaren kad Istina obećava?

Gospa od Otkupljenja

24. rujna

Prvi jesenji marijanski blagdan posvećen je Gospi od Otkupljenja ili Otkupiteljici robova. Taj blagdan nastao je iz težnje za obranom ljudske slobode.

Jedan je od najvećih naravnih darova, što ih je Bog dao čovjeku, sloboda. U to je čovječanstvo uvijek bilo duboko uvjerenost. Sve socijalne revolucije imale su uvijek kao cilj slobodu, samo što su ju i same nemilosrdno gazile, počinivši pritom u nebo vapijuće zločine.

Zato je i papa Ivan Pavao II. na svom putovanju u Meksiko glasnogovornike nasilne revolucije upozorio na umjerenost. Najveći je neprijatelj slobode čovjek sam, jer tko je začetnik ropstva, diktatura svih boja i ideologija, ako ne čovjek? Pa kako onda protumačiti tu proturječnost: da čovjek, boreći se s jedne strane za slobodu, s druge ju strane sam ruši i gazi? Tumačimo ju čovjekovom sebičnošću, a pogotovo ako se ona pretvori u sustav. Sebičnost je najveći čovjekov neprijatelj jer je najveći neprijatelj njegove slobode.

Otkupitelj čovjeka – kako to lijepo izlaže i Ivan Pavao II. u svojoj prvoj enciklici – došavši na zemlju da otkupi ljudski rod, kao

prvu stvar vratio mu je slobodu. Neka to potvrde ovi evanđeoski tekstovi, dakako, ako ih ispravno i u punini shvatimo: 'Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski.' (Mt 5;48). Božja je savršenost i u Njegovoj apsolutnoj neovisnosti i slobodi. Približavati se Božjoj savršenosti znači približavati se i pravoj slobodi. 'Ne dopustite da vas nazivaju rabbi, jer imate samo jednog Učitelja, a svi ste braća.' (Mt 23;8). Ako se istinski držimo toga od Krista postavljenog načela, onda nikad ne će biti ugrožena ničija sloboda. Ako čovjeka smatram bratom, poštovat ću njegovu slobodu. Apostoli, prvi izravni baštinici Kristova nauka, bijahu i prvi učitelji i promicatelji slobode i sveopćeg bratstva među ljudima. Tako je sv. Pavao u Rimu, tadašnjem središtu tiranije, propovijedao: 'Tako, braćo, nismo djeca ropkinje, nego slobodne.' (Gal 4; 31). A sv. Petar, raskrinkavajući one kojima su usta uvijek bila puna riječi o slobodi, da bi tako pokrili svoju premoć, dovikivaše: 'Pokoravajte se kao slobodni, ali ne služeći se slobodom kao izgovorom za svoju zloću, nego kao sluge Božje.' (1 Pt 2; 15)! Pape, biskupi, sveti Oci, nasljednici apostola, bijahu uvijek u svijetu najveći branitelji evanđeoske slobode.

<https://sanctoral.com>

U još ne tako dalekoj prošlosti bili smo svjedoci takvih duhovnih pastira koji su u doba najcrnje tiranije hrabro dizali svoj glas u obranu ljudske slobode. Težnja za obranom ljudske slobode uzrokovala je i današnji blagdan Majke Božje, Otkupiteljice robova. Svetkovanje toga blagdana uveli su redovnici mercedarijevci god. 1615., koji su se sami borili za otkup i oslobođenje onih duša što su ih Saraceni učinili robovima. Taj je Gospin blagdan papa Inocent XI. proširio na cijelu Španjolsku, a Inocent XII. god. 1696. proširio ga je na cijelu Crkvu. Danas, nakon reforme kalendara, blagdan se opet slavi samo u pojedinim mjestima, no njegovo je svetkovanje općeg značenja.

Danas, kad još ima toliko nedužno osuđenih na lišenje slobode, dobro je svetkovati blagdan Gospe, Otkupiteljice robova, kao dan čovjekova prava na slobodu. Prema tradiciji, Blažena Djevica Marija, Majka svega čovječanstva, ganuta samilošću prema porobljenima, ukazala se 2. kolovoza 1218. svetom Petru Nolascu, te mu naložila da osnuje novi red koji će se

sav posvetiti plemenitom djelu otkupljivanja robova. Svetac je poslušao Gospin glas. Zapaljen svetim žarom, dao se na posao s jednim jedinim idealom u srcu, dati i svoj život za spas braće koja upadoše u okrutno ropstvo.

U ostvarenju toga plemenitoga ideala pomagao mu je Jakov I., aragonski kralj, a savjetovao ga je i potpomagao dominikanac sv. Rajmund de Penyafort. I tako je sv. Petar Nolasco osnovao novi red Majke Božje de Mercede za otkup robova. Redovnici se toga Gospina reda obvezuju posebnim zavjetom da će dati i život za zarobljenu braću. Red je odobrio papa Grgur IX. godine 1235. Naša je Bl. Gospa, Otkupiteljica robova, svojim zagovorom i zaštitom pratila redovnike mercedarijevce koji pod Njezinim okriljem i uz najveće žrtve spasiše iz ropstva više od 70 000 duša. Taj red postoji i danas te broji oko 1500 redovnika koji to rade u 12 provincija. Danas osobito blagotvorno djeluju u misijama.

<http://zupajastrebarsko.hr>

NAŠI POKOJNI

PETAR MLADIĆ

PU bjelovarsko – bilogorska, zarobljen Doljani, 3. rujna 1991., ubijen, 22. rujna 1991

ANTO ŠUTALO

PU brodsko - posavska, Mašić, 22. rujna 1991.

DARKO KUŠIĆ

PU osječko - baranjska, Čelije, 22. rujna 1991.

IVICA ŽIŽANOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Slakovci, 22. rujna 1991.

JOSIP ŠARČEVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Tovarnik, 22. rujna 1991.

SINIŠA BERZENCI,

MUP, Zagreb, 23. rujna 1991.

DUŠAN CVRLJE,

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 23. rujna 1991.

MIRO MILANOVIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 23. rujna 1991.

IVICA NAGLIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Bjelovar, 23. rujna 1991.

ANTE RADAN,

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 23. rujna 1991.

EUGEN LAPČIĆ,

PU istarska, umro od posljedica ranjavanja, Zagreb, 24. rujna 1991.

VID MENDEŠ,

PU vukovarsko - srijemska, Nijemci, 24. rujna 1991.

NEDJELJKO NJEGOVAN,

MUP, Zagreb, 24. rujna 1991.

AZIZ PANDŽIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 24. rujna 1991.

DUBRAVKO ŠAKA

MUP, Medak, 24. rujna 1991.

PETAR BELAVIĆ

PU karlovačka, Duga Resa, 25. rujna 1993.

JOSIP ŠAJNOVIĆ,

PU međimurska, Borovo naselje, 25. 09.1991.

ROBERT ZVORNIK

MUP, Lovinac, 25. rujna 1991.

ADAM VOVRA,

PU vukovarsko - srijemska, Antin, 26. rujna 1991.

IGOR ZAMAN,

MUP, Medak, 26. rujna 1991.

DRAŽEN BANIČEK,

PU koprivničko - križevačka, Prekopakra, 27.09.1991.

KRUNOSLAV FABRO,

bjelovarsko - bilPU ogorska, Veliki Zdenci, 27. rujna 1991.

RAMIZ NUMANOVIĆ,

MUP, Zagreb, 27. rujna 1991.

MIRKO ŠARČEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Privlaka, 27. rujna 1991.

STJEPAN MILEKOVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Zagreb, 27. rujna 1993.

DOMINIK JURČIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Popovača, 27. rujna 1995.

MILAN GAŠPAROVIĆ,

PU karlovačka, Modruš, 28. rujna 1991.

PEJO MIJADŽIKOVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Novska, 28. rujna 1991.

ANTE DUVANČIĆ,

PU šibensko - kninska, Drniš, 29. rujna 1991.

PETAR RADELJAK,

PU šibensko - kninska, Drniš, 29. rujna 1991.

DAMIR VUCIĆ,

PU šibensko - kninska, Drniš, 29. rujna 1991.

JOSO PAJIĆ

PU šibensko - kninska, umro od posljedica ranjavanja 29. rujna 1993.

ZLATKO ŠTIVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Cerić, 28. rujna 1991.

JANOŠ DEŽE-DEME,

PU vukovarsko - srijemska, Korođ, 29. rujna 1991.

POČIVALI U MIRU

Edvard Munch, *Golgota*, <https://es.m.wikipedia.org>

Raspeti

O Isuse, patniče s Golgote koji s križa promatraš žalosni mimohod vremena i ljudi, koji čuješ vapaj potlačenog čovječanstva i razumiješ snove vječnosti...

Na križu si slavniji i dostojanstveniji od tisuća kraljeva na tisuću prijestolja u tisućama kraljevstava...

U svojoj si smrtnoj borbi moćniji od tisuća generala u tisućama ratova...

U svojoj si boli raspjevaniji od proljeća sa svim njegovim cvjetovima...

U svojoj si patnji hrabriji od nebeskih anđela u njihovim naricajima...

Od svojih si mučitelja postojaniji od brda, hridi i litice...

Tvoja je trnova kruna sjajnija i ljepša od bahramske krune..., a čavli koji probadaju tvoje ruke krasniji su od Jupiterova žezla.

Mrlje krvi na tvojim nogama sjajnije su od svega nakita božice Ištar.

Oprosti slabima koji te danas oplakuju, jer ne znaju da bi im bilo bolje oplakivati same sebe...

Oprosti im jer nisu svjesni da si ti smrću pobijedio smrt te podario mrtvima život...

Oprosti im jer ne znaju da ih tvoja snaga neprestano očekuje...

Oprosti im jer ne znaju da je svaki dan tvoj dan.

Khalil Gibran